

A. NEVİN YILDIZ • Dünyanın Kustuğu Yer

A. NEVIN YILDIZ Viranşehir’de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Viranşehir’de tamamladı. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi’nden mezun oldu. Sırasıyla Ankara, Selçuk ve Hacettepe üniversitelerinde akademisyenlik yaptı. Uppsala Üniversitesi Hugo Valentin Göç ve Azınlık Araştırmaları Merkezi’nde altı aylığına misafir araştırmacı olarak görev aldı. “Kadın Cinselliğinin Söylemsel İnşası ve Namus Cinayetleri: Şanlıurfa Örneği” başlıklı doktora tezi *Namusun Halleri* adı ile yayımlandı. *Yamuk Hakikat, Bir Ahir Zaman Babil’i: Urfa* adlarıyla iki kitap derledi. Konusu medya, insan hakları, toplumsal cinsiyet olan çeşitli kitap bölümleri ve makaleler yazdı. Kaos GL’nin 14.’sünü düzenlediği Bir Dostluktan Neler Doğar temalı yarışmada “Sıcak” isimli öyküsüyle mansiyon ödülüne layık görüldü. Halen Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde öğretim üyesi olarak çalışan Nevin Yıldız, Ulaş Doğu’nun annesidir.

İletişim Yayınları 3204 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 568

ISBN-13: 978-975-05-3375-4

© 2022 İletişim Yayıncılık A.Ş. / I. BASIM

1. Baskı 2022, İstanbul

EDITÖR Duygu Çayırıcıoğlu

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Berkay Üzüm

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

A. NEVİN YILDIZ

Dünyanın Kustuğu Yer

İÇİNDEKİLER

Sürgün	7
İpli Don	21
Abre	35
Zakkum	49
Topuk	65
Mart	73
Düğün	85
Şelengo	103

Sürgün

Nadide, mesleğe başladığı on sekiz yaşından beri hafta içi her sabah yataktan beşte kalkar, elini yüzünü temizledikten sonra dişlerini fırçalar, ardından da pufuna oturarak sırtına kadar uzanan kumral ve hayli seyrek saçlarını tutam tutam ayırıp tel tokalarla tepesinde toplardı.

Bir elliyi azıcık geçen boyunun yarısı kadar uzun saçlarını büyük emeklerle dev bir topuza dönüştürmesini takiben kaşık kadar suratını özenle pudralardı. Yüzünün her bir karesini, üçgenini, dairesini; atom parçacıkları kadar küçük, meltem kadar uçucu ve dağınık pudra zerrecikleriyle beyazlattıktan sonra inceden zengin dudaklarını kızartarak şişirmeye gelirdi sıra. Kırmızı ruju, bir bayrak misali yüzünde dalgalanırdı. Nadide, damarlarında akan kana ve anasının diline inat, kırmızı kırmızı dalgalanan bayrağın milleti ve o milletin bir eğitim neferi olmuştu her daim.

Konuştugu dilde mahirdi, anasından öğrendiğinin aksine. Öğrenilmiş bu dil, yüreğinin her bir yerine işlemese de ilişmişti yine de her zerresine. Hani, kaşlarının arasından başlayarak alnının çatına yerleşen bir şark çıbanı musallat olma-

mış olsa yüzüne, kimsecikler anlamazdı onun Kürt bir ailede dünyaya gelip bir Türk olarak büyüdüğünü.

Sarışehirli bir ailenin çocuklarının üçüncüsü ve sonuncusuydu Nadide. Babası, erkek doğsun diye günlerce gecelerce namaz kılıp dua etmişti evlerinin bahçesindeki çınar ağacının altında, “Ey Sadık, bu kez oğlun olacak ve adını Nadir koyacaksın,” diye de söz vermişti kendi kendine, bir de yamacından ayrılmayan kedisi Harun’a. Bir erkek bebeğe niyet etse de gelen kız olunca, ismini Nadir’den Nadide’ye çevirmişti. Ancak beklenen oğlanın gelmeyişinin yarattığı derin hayal kırıklığı isim sorununda olduğu gibi bir-iki harfle oynanarak aşılacak türden meselelerden değildi. Sorunun çözümsüzlüğünde Sadık’ın ulu çınar kadar köklü bir aileden geliyor oluşunun payı da çoktu, çocukluktan beri peşini bırakmayan oynak aklının ona ettiklerinin de...

E büyük başın derdi de büyüktü ve Sadık kökü kümbeti belli malı mülkü gani bu aileye bir erkek çocuk verememenin hem maddi hem de manevi yükü altında ezilmişti. Köröcak olmanın bedelleri ağırdı bu coğrafyada. Erkek kardeşlerinin Sadık’ın malını, en büyüğü henüz beş yaşında olan üç kızını kendi oğullarına bölüşmek suretiyle pay etmeleride bu bedellerden biriydi. Tüm bunların yarattığı hissiyattan olsa gerek Nadide’nin doğumunun üçüncü ayında Sadık keçileri kaçırırvermişti, delirdiğine tanıklık eden de ilk Harun olmuştu.

Rivayet odur ki bir zamanlar altında namaz kıldığı ulu çınar ağacının dallarına kurduğu salıncakta kendine yaren bellediği sevgili kedisi Harun’u sallamaya başlamıştı. Kedi tabiatı gereği kaçmaya çalışınca da salıncığın iplerini çözüp hayvancığın beline dolayarak kediden bir salıncak yapıvermişti. İleri geri sallayarak bayılması yetmezmiş gibi hayvan miyavladıkça canhıraş, sağlı sollu tokadı indirmeyi de hiç ihmal etmemişti. Kulakları tırmalamakla kalmayıp yürekleri de ya-

kan bu vakaya müdahale eden karısı Ayşe'ye, "Tek oğlum tek evladım Harun'la aramıza girme!" diye şiddetle itiraz etmiş, bunları bir delilik alameti sayan kadın, kocasının iyi hallerde olsunlara karıştığına karar kılarak pılını pırtısını ve üç hab-beden ibaret kızını toplayarak baba evine dönmüştü.

Tam bir mütedeyyin, mütedeyyin olduğu kadar da açık ufuklu olan babası Rıza, kızı Ayşe'ye, "Yavrum hoş geldin güzel geldin de biz seni tek yolladık sen bire üç vererek geldin maşallah," diyerek hem sevincini hem de tek maaşla geçin-me kaygısını büyük bir incelikle dile getirmişti. Geçim derdi-nin aşılamayacak hale gelmesiyle, o güne kadar hiç tenezzül etmediği hatta bir nimetten ziyade lanet gibi gördüğü devlet okullarını çare kabul etmiş, çağı gelen kızların her birini bir yatılı bölge okuluna yazdırarak başındaki belayı defetmişti.

Nadide, annesinin ellerine yapışmış vaziyette, salya sü-mük ağlayarak kapısından içeri girmeye direndiği o okuldan on sekiz yaşında bir öğretmen olarak çıkana kadar hiç ev yü-zü görmemiş, anası ve bacıları gibi baba tarafından kimsey-le de bir daha mülaki olmamıştı. Kendi yağında ve de özlem ateşinde kavrularak büyüyen Nadide'nin kanla bağlı olduğu aileyi unutup devleti aile bellemesi tabiiydi. Zaten ilk görev yerinde yaşadığı o talihsiz hadise olmasa her biri diğerinden hayırsız akrabalarıyla yolu ölene kadar da kesişmeyecekti.

Nadide, mezuniyetini takiben Türkiye'nin orta dünyasın-daki bir kasabanın tek kız meslek lisesinde başlamıştı öğret-menliğe. Ancak henüz birinci yılında, yaşı geçkin üç çocuk babası okul müdürüne abayı yakmıştı. Bu talihsiz aşk ma-cerası mazbut ailelerin yaşadığı evlerde ve sokaklarda bü-yük bir heyecan yaratmış, hatta heyecana kasabanın tek ga-zetesi olan *Ahali* de ortak olmuştu. Skandalın ulusal gazete-lerin sayfalarına düşmesiyle de önce yurt çapında sonra ve-kil amcası Murat nezdinde bir sarsıntıya sebep olmuştu Na-

dide. Her şerde bir hayır olduğunu teyit eden bu vakadan sonra, yüzünü bile bilmediği amcası onu bulmuş ve dizimin dibinde elimin altında olsun bu kız diyerek tayinini Ankara'daki Olgunlaştırma Enstitüsü'ne çıkarmıştı. O da amcasına verdiği söze en azından bir süre sadık kalarak uslu durup bütün enerjisini işine vermiş ve hatta müdürlük makamına kadar yükselmişti.

Ve fakat ne yaparsınız ki Nadide yalnızlığa borcunu yatılı okuduğu yıllarda fazlasıyla ödemiş, bir tek Allah'a mahsus olan bu duruma hiç mi hiç tahammülü kalmamıştı. Tanıştıkları zaman henüz birinci sınıf hukuk öğrencisi olan genç ve yakışıklı hemşerisi Nejat'a kapılması tam da bu yüzdendi.

Nejat'ta Nadide'yi çeken esas husus kendisinden bir on beş yaş kadar küçük taşralı delikanlının çekingenlikle bezeli edasıydı, bu eda kadında bir nevi anaçlık hissi oluşturmuştu. "Ben buna bakar, bunu eğitir, bundan kendime adam, o adamdan da yuva yaparım," diye de verdiği kararı kendine bir güzel açıklamıştı.

Tanışmalarına evinde verdiği bir yemekle vesile olan Murat ise, yeğeninin Nejat'a olan aşkı karşısında şaşa kalmış, "Senin gibi Olgunlaştırma Enstitüsü müdiresi bir hanfendiye böylesi ham bir delikanlı yakışmıyor kızım," demişti.

Nadide, amcasının bu sözlerini kendi düşüncelerinin teyidi olarak almış ve sevinçle, "Ah amca işim ne, olgunlaştırırım ben onu," diye karşılık vermişti adama. Ailesinin onunla izdivacı nedeniyle evlatlıktan reddettiği Nejat'ı okutmuş, okuturken gözüne çarpan bütün çığlıklarını ve çapkınlıklarını da "Kazın ayağı öyle değil!" diyerek kaale almamıştı. Ve hatta oğlanın ana-babasının mantar gibi bittiği hukuk fakültesinden mezuniyetini kutladıkları o güne kadar da hiç öyle büyük bir kavgaları olmamıştı. Nejat'ın, anne-babasının boynuna sarılıp ağlayarak, "Beni bu kadının insafına bıraktınız," dediği o mutlu gün Nadide'nin sigortaları atmış, anne